

...

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.21.291/2019/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke

Dr. Csentericsné dr Ágh Bíró Ágnes előadó bíró

Dr. Kiss Gábor bíró

A felperes: Felperes1 I. rendű
cím1
Felperes2 II. rendű
cím2
Felperes3 III. rendű
cím3

A felperések képviselője: Rajkai és Takács Ügyvédi Iroda I-III. rendű képviselőjében
cím4
ügyintéző: Dr. Rajkai Balázs ügyvéd

Az alperes: Alperes1

Az alperes képviselője: Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt
cím6
174. számú Ügyvédi Iroda
cím5
ügyintéző: Dr. Szabó Tibor ügyvéd

A per tárgya: Öröklési igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 44.Pf.630.732/2019/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Pesti Központi Kerületi Bíróság 41-II. szám alatt kiegészített
7.P.51.230/2017/35-II.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 44.Pf.630.732/2019/4. számú jogerős ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.203.050 (egymillió-kétszázháromezer-ötven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] V. A-né (a továbbiakban: örökhagyó) és a vele rokoni kapcsolatban nem álló felperesek 2001. október 26-án öröklési szerződést kötöttek, amely két külön lapból áll, azokon nincs oldalszámozás. Az örökhagyó kizárólagos tulajdonában állt egy 54 m² alapterületű társasházi öröklakás, amelyet 2001. augusztus 29-én vásárolt meg a kerületi önkormányzattól.

[2] A felperesek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a lakás 519.008 forint vételárát kifizetik – amit egyösszegű életjáradéknak tekintettek –, vállalták megfizetni a közös költséget, a lakással kapcsolatos rendkívüli kiadásokat, továbbá, hogy a figyelemmel kísérik az örökhagyó egészségi állapotát, gondoskodnak a gyógykezeléséről és illő módon való eltemettetéséről.

[3] Az öröklési szerződés 4. pontja szerint az örökhagyó végakarata az volt, hogy a kizárólagos tulajdonában álló ingatlant és a halálakor meglévő ingóságait a felperesek örököljék. A javukra elidegenítési és terhelési tilalom került bejegyzésre. A felperesek a lakásban különböző beruházásokat végeztek, az örökhagyót a szükséges orvosi kezelésekre, fogorvosi ellátásokra elszállították, viselték annak költségét, kórházban tartózkodása idején látogatták, megfelelő étellel és ingóságokkal ellátták, amikor nem tudták látogatni, vele rendszeres telefonkapcsolatot tartottak.

[4] Az örökhagyó 2016. január 7-én elhunyt. A közjegyző a hagyatékát az alperesnek adta át ideiglenes hatállyal, mert a két külön lapból álló öröklési szerződést a sorszámozás hiánya miatt alakilag érvényesnek nem fogadta el.

[5] Az örökhagyó gondozása, a bevásárlás és takarítás díja 12.030.500 forint volt 2001-2016. évek között.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperesek módosított kereseti kérelmükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a felperesek és az örökhagyó között 2001. október 26. napján létrejött öröklési

szervződés érvényes végintézkedés. Azt nem vitatták, hogy az öröklési szervződés két számozatlan lapból áll, azonban álláspontjuk szerint az egyes oldalak a végrendelet alakisági feltételeinek önállóan, külön-külön is megfelelnek, így a teljes hagyaték tekintetében ők az örökhagyó örökösei.

[7] Másodlagosan kérték az öröklési szervződés érvénytelensége jogkövetkezményeként az életjáradéki szolgáltatások tekintetében az eredeti állapot helyreállítását, a tartási szolgáltatások tekintetében pedig a szervződésnek az örökhagyó haláláig való hatályossá nyilvánítását és a szolgáltatások ellenértékének elszámolását.

[8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[9] Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-III. rendű felpereseknek egyetemlegesen 17.052.217 forintot, és annak törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

[10] Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelmet nagyobb részben alaposnak találta. Úgy foglalt állást, hogy a tartási szolgáltatások körében az eredeti állapot nem állítható helyre a szervződés sajátosságaira tekintettel, ezért azt nem lehet érvényessé nyilvánítani. A tartási szolgáltatások körében az öröklési szervződés hatályossá nyilvánításával a jövőre nézve rendezte a jogviszonyt – régi Ptk. 237. § (2) bekezdés –, és rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének megtérítéséről.

[11] Megállapította – a felülvizsgálattal érintett körben –, hogy a felperesek a tartási szolgáltatásokat az örökhagyó haláláig rendszeresen teljesítették, folyamatosan látogatták, igényei szerint segítettek a vásárlásban, takarításban, orvosi ellátásban, mostak rá, mivel az örökhagyó az utolsó időben napi szinten igényelt segítséget. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperesek által a tartás körében megjelölt óraszámot és óradíjat az elsőfokú bíróság nem találta túlzottnak, ennek megfelelően a 2001-2016. évek közötti időszakra megjelölt 6025 tartási óraszámot elfogadva az alperest 12.030.500 forint és ennek középátlagos időtől járó kamata megfizetésére kötelezte.

[12] A kiegészített ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelyben annak a részbeni megváltoztatását és a fellebbezéssel érintett körben – a 12.030.500 forint és kamatai, valamint 400.000 forint és kamatai – a kereset elutasítását kérte.

[13] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[14] A másodfokú bíróság ítélete alapjául elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és érdemben egyetértett az arra alapított döntéssel. A felperesek fellebbezéssel érintett másodlagos kereseti kérelme körében azonban a szervződés hatályossá nyilvánítására vonatkozó okfejtést az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzte, és a másodlagos

kereseti kérelem jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 677. § (1) bekezdés c) pontját, valamint a régi Ptk. 679. § (1) bekezdését jelölte meg azzal, hogy a felperesek másodlagos kereseti kérelme – tartalma szerint – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (2) bekezdését alkalmazva hagyatéki hitelezői igény.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[15] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a tartás megítélt 12.030.500 forintos ellenértékének megfizetése iránti kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint az öröklési szerződés tartási kötelezettséget nem tartalmaz, a tartási szerződés alaki érvényességi kelléke annak írásba foglalása, ezért az életjáradék megfizetésének kötelezettségét tartalmazó öröklési szerződés ráutaló magatartással nem tud utóbb átalakulni tartási szerződéssé.

[16] Álláspontja szerint az öröklési szerződés hatályossá nyilvánítása nem szolgálhat jogalappal a tartás ellenértékének követelésére, a tartás jogcímén megítélt 12.030.500 forint követelés jogalapját vitatta.

[17] A felülvizsgálati kérelemben kifejtettek szerint a másodfokú bíróság jogértelmezése téves, helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a felperes követelésének jogcíme hagyatéki hitelezői igény és jogalapja a régi Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontja és a 679. § (1) bekezdése. Okfejtése szerint a hagyatéki hitelezői igény nem önálló jogcím, kizárólag annyit jelent, hogy a hitelező a követelését a hagyatékkal szemben érvényesíti, de nem helyettesítheti és változtathatja meg a követelés eredeti jogalapját.

[18] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[19] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[20] Elöljáróban a Kúria rámutat arra, hogy a felülvizsgálat tárgya kizárólag a felperesek másodlagos kereseti kérelmének a tartás jogcímén igényelt 12.030.500 forint és kamatai erejéig helyt adó jogerős ítéleti döntés, közelebbről: annak a jogalapja volt.

[21] Az alperes érvelése helytálló atekintetben, hogy a hagyatéki hitelezői igény nem önálló jogcím, a követelés eredeti jogalapját nem helyettesíti. A hagyatéki hitelezői igényre vonatkozó szabályok nem vitásan azt teszik lehetővé, hogy a hitelezők a hagyatékkal szemben – az adott esetben különböző jogcímeiken – fennálló tartozásaikat a Ptk. által megszabott keretek között, az e körben irányadó garanciális szabályokat szem előtt tartva érvényesíthessék [rég Ptk. 677. § (1) bekezdés]. Ezek a rendelkezések azonban önálló jogalapot nem teremtenek: a bejelentett igényeknek minden esetben önálló jogalapja van,

amely lehetővé teszi a követelés érvényesítését az örökösökkel szemben, az örökhagyó hagyatékának terhére.

[22] Mindebből következően a felperesnek a régi Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja alapján meg kell jelölnie a keresete tárgyát, azaz a keresettel érvényesíteni kívánt jogot (a fentebb használt terminológia szerint: jogalapot), amely jellemzően a keresetet megalapozó anyagi jogi jogszabályra történő hivatkozással, vagy – a régi Pp. hatálya alatt indult ügyekben – a jogalap egyértelművé tételével valósul meg. Mindazonáltal ezeknek az igényeknek az elbírálásánál figyelemmel kell lenni a hagyatéki hitelezői igényekre vonatkozó szabályokra is, amelyek jellemzően a versengő igényekre vagy egyéb speciális öröklési jogi helyzetekre modellezett garanciális előírásokat tartalmaznak. Összegezve: az ilyen igények elbírálása a felperes által érvényesíteni kívánt jog alapján történik, a hagyatéki hitelezői igényre vonatkozó szabályok szerint.

[23] Ennek okán helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a konkrét esetben a felperesek igénye hagyatéki hitelezői igény, ugyanakkor tévesen mellőzte az elsőfokú ítéletnek az öröklési szerződés hatályossá nyilvánítására és az azon alapuló elszámolásra vonatkozó rendelkezéseit. A kifejtettek értelmében a felperesek hagyatéki hitelezői igényének jogcíme az öröklési szerződésen alapuló elszámolási jogviszony, amely lehetőséget teremt a perbeli igény érvényesítésére a hagyatéki hitelezői igényre vonatkozó rendelkezések megtartásával [PK 89. állásfoglalás b) pont].

[24] A per során maga az alperes sem vitatta azt a tényt, hogy a felperesek az életjáradék jellegű pénzkiadással járó szolgáltatáson túl tartási szolgáltatást is teljesítettek. Csupán egyes tételeket és a tartási szolgáltatások mértékét vitatta az eljárás során. Ugyanakkor a Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálati kérelemben az alperes a tartási szolgáltatások mértékét – időtartamát és ellenértékét – már nem vitatta, kizárólag a jogalapot támadta és e körben hivatkozott jogszabálysértésre. Ez azonban az adott esetben a fentiek szerint alaptalannak bizonyult. Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[25] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperesek felülvizsgálati eljárási költségét. Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a alapján viseli.

[26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. április 22.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró,
Dr. Kiss Gábor s.k. bíró

